

Lesbiska kvinnors liv och hälsa

Recension

Carol T. Tully (red.): *Lesbian social services/Research issues*, Harrington Park Press, Binghamton, 1995.

Denna 90-sidiga skrift redovisar forskningsresultat och belyser problem inom forskning gällande lesbiska kvinnors liv och hälsa. Den utgör ett specialnummer av *Journal of Gay and Lesbian Social Services* (1995 3;1) och innehåller med sina sex kapitel också rikligt med referenser. De tio artikelförfattarna är studenter, forskare och lärare inom ämnesområdet vid olika amerikanska universitet.

Det första kapitlet beskriver 40 år av forskning om lesbisk hälsa. Författaren urskiljer fem huvudinriktningar, som beskrivs i kronologisk ordning: etiologi, psykologisk funktion, social funktion, olika livsfaser (life span) och interventionsstudier. Utvecklingen har gått från patologiska förklaringsmodeller över ren deskription till behandlingsstrategier framför allt inom psykoterapi. Grundvärderingen har förändrats från ett sökande efter orsaken till det patologiska hos individen till en insikt om homofobins dominerande roll för uppkomst av psykisk och social stress eller dysfunktion. Kapitlet är pepprat med referenser för de olika problemområdena och borde kunna vara till mycket god hjälp för vidare studier.

Flera andra kapitel tar upp etiska frågor och metodproblem för forskare i lesbiska kvinnors liv. Det är ju inte bara så att lesbiska kvinnor utgör en marginaliserad grupp, i likhet med många andra, utan den är ju också delvis dold, illa definierad och - kan man på goda grunder anta - mycket heterogen. Om vem eller vilka ytrar sig egentligen forskarna?

Den klassiska diskussionen kring kvantitativ och kvalitativ forskning tas upp. Några författare beskriver ingående sina kvalitativa projekt och diskuterar förförståelse, sam-verkan mellan forskaren och hennes forskningsobjekt, referensgrupper och etiska problem vid känsliga frågor (t.ex. misshandel i lesbiska parförhållanden). Vem "äger" och hur används forskningsresultaten? Hur går det med sekretessen och hur blir det med uppriktigheten i små subkulturer, där alla känner alla? Hur påverkas/påverkar en lesbisk respektive en heterosexuell forskare sina informanter och hanterar de informationen på olika sätt? Kan en heterosexuell forskare över huvud taget tolka något utanför den heterosexuella kontexten? Hur upprätthålls integriteten mellan en lesbisk forskare och informanterna, där bägge kan antas ha vissa eller många gemensamma intressen?

Dessa och liknande frågor diskuteras utifrån några konkreta forskningsprojekt gällande misshandel, intervention vid psykoterapi och äldre kvinnor och kan därför åskådliggöras på ett levande sätt. Forskningen beskrivs som en lärörrik om än mödosam process där forskarens och informantens/klientens kunskaper samverkar.

Det finns många myter och kunskap av anekdotisk natur om och bland lesbiska kvinnor. En sådan uppfattning är att lesbiska parförhållanden är mer symbiotiska till sin natur än heterosexuella och därmed mer dysfunktionella. En forskargrupp beskriver i ett välskrivet kapitel sin studie över graden av sammansmältning (fusion) och förmågan till konstruktiv konfliktlösning. Man kunde bland annat visa, att graden av symbios inte var ovanligt hög men att den korrelerade positivt med oförmåga till konfliktlösning. Detta gällde framför allt sammansmältning avseende ägodelar, yrkesliv och t.ex. telefonsamtal, medan sammansmältning avseende tid inte hade samma starka korrelation. Lesbiska kvinnor tillbringar, av olika skäl, mycket tid tillsammans och detta behöver alltså inte vara uttryck för osjälvständighet. Över huvud taget kan det vara så, att lesbiska par värdesätter andra saker än heterosexuella par, vilket då naturligtvis påverkar tolkningen av forskningsresultaten. Förekomsten av dylika heterosexistiska felkällor har gjort, att de amerikanska psykologorganisationen mot homofobisk forskning nyligen publicerat en lista på 24 ställen i en forskningsprocess, där dessa felkällor kan uppträda. En nyttig läsning, får man förmoda.

Sammanfattningsvis är det en lättläst och innehållsrik rik publikation, som kan användas såväl av den som bara vill orientera sig i ämnet som av den som redan forskar.

Anna Westerståhl